

Achtergrond

Inzicht in de wensen van de consument kan helpen om waarde toe te voegen aan melk(producten). Consumenten blijken belang te hechten aan duurzaamheid, dierenwelzijn en weidegang - maar ondanks het feit dat ze een hogere waarde zien in systemen die dierenwelzijn ondersteunen, gaat de *bereidheid om te betalen* niet noodzakelijk samen met de voorkeuren van de consument. Een van de duidelijke consumentenvoorkeuren is melk van koeien met een relatief hogere mate van bewegingsvrijheid, iets dat typisch is voor vrijloopssystemen met of zonder weidegang, in lijn met hun natuurlijke gedrag en/of passend in het culturele beeld.

Hoe werkt de strategie?

De zuivelsector moet en wil meer aandacht besteden aan duurzaamheid. Daarvoor is echter economische levensvatbaarheid nodig. Dit betekent dat melkveehouders voldoende inkomen moeten krijgen en tegelijkertijd voldoen aan de behoeften en wensen binnen de sector en van de samenleving. Aangezien de meningen, wensen en behoeften binnen de samenleving sterk uiteenlopen, is het belangrijk om met verschillende belanghebbenden op één lijn te komen om doelen voor de sector te stellen en te bereiken. Er zijn veel belanghebbenden, variërend van de (zuivelverwerkende) industrie, consumenten, boeren, banken, ngo's en meer. In sommige landen bestaat er voor ketenvertegenwoordiging en om de keten te verenigen in samenwerking een aanpak in het nastreven van sectorale doelen. In Nederland heet deze ketensamenwerking bijvoorbeeld 'Duurzame Zuivelketen' om te werken aan verschillende duurzaamheidsdoelen en sectorbeelden. Door deze aanpak kunnen belanghebbenden profiteren van samenwerking om hun eigen doelen, doelstellingen en programma's beter af te stemmen op de doelen en voorkeuren van de sector en de samenleving. Uiteindelijk draagt dit bij aan de waardeperceptie van de zuivelsector zelf en, mits goed aangepakt, aan zuivelproducten.

Doelen stellen in lijn met de wensen van belanghebbenden

Duurzame Zuivelketen presenteert een sectoraanpak voor het behalen van doelen voor 2030 met betrekking tot het hebben van een duurzame zuivelsector. Deze thematische doelen zijn gecategoriseerd per thema en richten zich op specifieke onderwerpen binnen dat thema en zijn weergegeven in Tabel 1. De begrazingsdoelen worden verder uitgelicht in het gele deel van deze factsheet.

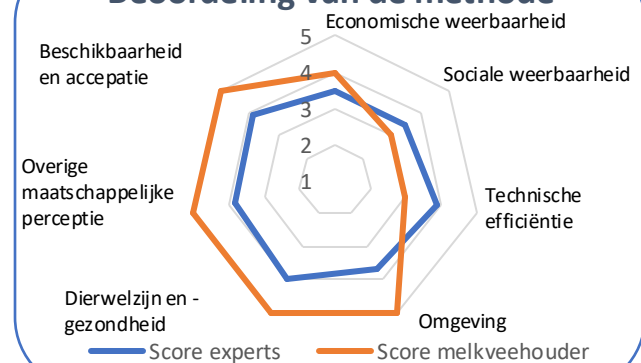
Tabel 1: Door de Duurzame Zuivelketen aangegeven thema's m.b.t. ketensamenwerking richting 2030 in lijn met sector en maatschappijdoelen

Thema	Onderwerp
Inkomstenmodellen	Inzicht geven in verdienmodellen
Klimaatverantwoorde en energieneutrale zuivelsector	Vermindering van broeikasgassen Energieneutraliteit Energiebesparing
Verbeter de diergezondheid en dierenwelzijn	De duurzame koe (medicijngebruik en levensduur) Dierenwelzijn voortdurend verbeteren
Behoud van begrazing	Behoud van (ten minste) de huidige begrazingsniveaus. Zie ook de <i>hoogtepuntenrubriek</i>
Behoud van biodiversiteit	Duurzame diervoeders Productie binnen milieugrenzen Positief bijdragen aan de positieve balans van de impact op de biodiversiteit
Grondgebonden (melk)landbouw	Lokale optimale productie en acquisitie
Veiligheid op het erf	Veilige omgeving voor boeren, gezinnen, werknemers en bezoekers

Positieve kenmerken

1. Draagt bij aan het bereiken van doelen op het gebied van klimaat, dierenwelzijn, biodiversiteit
2. Betere aansluiting op consumentenvoorkeuren en maatschappelijke eisen die leiden tot een hogere melkwaarde en ketenwaardering
3. Hoger percentage grazende koeien ter ondersteuning van het consumentenperspectief
4. Compensatie voor boeren als gevolg van programma-implementatie
5. Bijdragen aan een positief imago van de sector

Beoordeling van de methode

Wees alert op het volgende:

'Waarde' kan in vele vormen worden uitgedrukt. De meest voorkomende/voorkomende is de economische, *objectieve* vorm. *Toegevoegde* waarde weerspiegelt meestal een toename in €/verkochte eenheid product die de inspanningen/marges binnen de keten betaalt, zonder vooraf bepaalde verdeling. *Subjectieve* waarden (normen voor dierenwelzijn, cultureel gevoel, trots (best of), gezondheid, om er een paar te noemen) kunnen net zo belangrijk zijn zonder noodzakelijkerwijs bij te dragen aan de economische waarde.

Hoogtepunt: Begrazing vanuit een Nederlands zuivelperspectief

Grazende koeien kenmerken het Nederlandse landschap. Dit bepaalt het beeld dat de samenleving overwegend heeft van de Nederlandse zuivelsector en haar producten. In de jaren voor 2015 daalde het aantal melkveebedrijven waar koeien graasden. Een vermindering van het aantal grazende koeien zal niet bijdragen aan een verbeterde consumentenperceptie en daarom is meer aandacht voor weidegang nodig. Dit is met succes gedaan in het kader van een conventie binnen Duurzame Zuivelketen en vele belanghebbenden. Als gevolg hiervan is het behoud van weidegang (koeien) nu een doelstelling voor 2030 voor de sector: behoud van 81,2% van de bedrijven die een vorm van weidegang toepassen (en 73,6% volledige weidegang).

Om deze doelen te bereiken waren verschillende methoden en benaderingen nodig om deze verbeterende trend te realiseren. Boeren moeten worden ondersteund bij de overgang naar het toepassen van begrazing versus (alleen) stalvoeren. Binnen verschillende projecten, zoals *Amazing Grazing* en *Robotic Milk and Grazing*, zijn hulpmiddelen ontwikkeld - zowel low- als hightech, evenals begrazingsmanagement en technieken om boeren te ondersteunen. Om de klant te bereiken zijn Nederlandse melkverpakkingen met melk van grazende koeien voorzien van het zogenaamde '*weidelo*', een logo dat onafhankelijk het graasniveau garandeert van de koeien die de melk hebben geproduceerd. Tot slot, maar zeker niet in de laatste plaats, stimuleren zuivelondernemingen weidegang bij hun toeleverende boeren door premies te geven voor weideganguren als onderdeel van hun duurzaamheidsprogramma's.

Wat is weidemelk precies?

Weidemelk is melk van boerderijen waar koeien van lente tot herfst minstens 120 dagen/jaar en minstens 6 uur/dag buiten kunnen lopen in de wei. Boeren kunnen er ook voor kiezen om de koeien 120 dagen per jaar en minimaal 720 uur per jaar in de wei te laten lopen, in plaats van een vast aantal uren per dag, voor het geval er minder gras beschikbaar is.

Citaat van de boer:

"Waarde wordt bepaald door de aanschouwer".